

Promovarea incluziunii tinerilor imigranți și neînsoțiți solicitanți de azil O îndatorire a justiției și asistenței sociale

Raportul de proiect transnațional derulat pe o perioadă de doi ani, care cuprinde implicarea guvernului, autorităților locale, ONG-urilor și tinerilor în căutare de azil

de Terry Smith, cercetător independent, Marea Britanie

ESN este o rețea europeană, independentă, de servicii sociale. Misiunea noastră este aceea de a sprijini persoanele cele mai vulnerabile ale societăților noastre să își schimbe viața, prin furnizarea unor servicii sociale de calitate. Având membri în cadrul serviciilor sociale publice locale din Europa, aducem laolaltă oameni-cheie pentru conturarea și furnizarea serviciilor vitale de îngrijire și de sprijinire, pentru a învăța unii de la ceilalți și pentru a-și aduce contribuția și expertiza în vederea construirii unor politici sociale eficiente la nivel European și național.

Cuprins

1. Introducere și context

- 1.1 Despre acest raport
- 1.2 Rețeaua Socială Europeană
 - 1.2.1 Promovarea incluziunii tinerilor imigranți și neînsoțiți solicitanți de azil – O îndatorire a justiției și asistenței sociale
- 1.3 Copiii neînsoțiți
 - 1.3.1 Nevoile copiilor neînsoțiți
- 1.4 Servicii de stat

2. Constatările principale ale proiectului

- 2.1 Observații generale
 - 2.1.1 Statistici
 - 2.1.2 Diversitate geo-politică
 - 2.1.3 Cadru legislativ
- 2.2 Înregistrare și evaluare în procedurile de imigrare
 - 2.2.1 Proceduri de evaluare a vârstei
- 2.3 Cazare și asistență socială
 - 2.3.1 Tutela și responsabilitatea legală
 - 2.3.2 Integrare
 - 2.3.3 Întoarcerea și reunificarea familială într-o țară din lumea a treia

3. Ascultarea vocii copiilor neînsoțiți

- 3.1 Definirea termenului – participarea minorilor

4. Concluzii și recomandări

de Terry Smith, cercetător independent, Marea Britanie

Raportul de proiect transnațional derulat pe o perioadă de doi ani, care cuprinde implicarea guvernului, autorităților locale, ONG-urilor și tinerilor în căutare de azil

This Project is co-funded by the EUROPEAN COMMISSION DIRECTORATE FOR EMPLOYMENT AND SOCIAL AFFAIRS.

EU-project “Promoting inclusion for unaccompanied young asylum seekers and immigrants – A duty of justice and care”

Projet européen « Promouvoir l’inclusion pour les mineurs étrangers isolés demandeurs d’asile et les mineurs étrangers isolés – Un devoir de justice et de soins »

EU-Projekt « Die Integration von unbegleiteten minderjährigen Flüchtlingen und Immigranten fördern – eine Frage der Gerechtigkeit und des Gemeinwohls“

1. Introducere și context

1.1 Despre acest raport

Acest raport a fost realizat pentru workshop-ul final al proiectului din cadrul Rețelei Sociale Europene: „Promovarea incluziunii tinerilor imigranți și neînsoțiți solicitanți de azil - O îndatorire a justiției și asistenței sociale”. Workshop-ul are ca titlu: „Promovarea învățării și a dezvoltării”.

Workshop-ul împreună cu acest raport va constitui o retrospectivă asupra activităților curente evidențiate de proiect, precum și o privire spre viitor, identificând problemele actuale și efectuând recomandări care se vor focaliza pe dezvoltarea bunelor practici. Raportul nu se dorește a fi normativ, mai degrabă are scopul să stimuleze discuțiile pe parcursul seminarului. Se bazează pe materialele scrise pregătite pentru workshop-urile anterioare (vezi mai jos) și observațiile partenerilor de proiect, din cadrul Rețelei, pe parcursul acestor workshop-uri.

1.2 Rețeaua Socială Europeană - The European Social Network (ESN)

Serviciile publice sociale și cele de asistență socială din întreaga Europă sunt furnizate prin multe metode diferite, prin structuri variate, sub diferite modele de organizare. De asemenea, s-au dezvoltat diferite forme de asociații în fiecare țară, care împuternicesc directorii serviciilor publice sociale să se întâlnească cu colegii lor la nivel local sau național; unele întâlniri sunt relativ neoficiale, pe când altele sunt stabilite din timp cu structuri mult mai complexe. Aceste asociații și grupuri variate nu au fost nevoite să stabilească un mijloc sistematic de comunicare și colaborare la nivel european. Prin urmare, scopul înființării ESN a fost să ofere membrilor săi un asemenea forum european eficace.

Membrii rețelei sunt asociații naționale, sau grupuri de directori din cadrul serviciilor sociale ale autorității locale, protecției sociale și de asistență socială din țări europene. Aceștia sunt independenți din punct de vedere politic de guvernele naționale, regionale sau locale. În unele țări, directorii conduc de asemenea serviciile de sănătate sau de alt gen, precum cele educaționale și/sau gospodărești. ESN este o companie de caritate non-profit (o organizație neguvernamentală) sub legislația Marii Britanii. Rețeaua este independentă din punct de vedere politic și dispune de un comitet de administratori care reprezintă fiecare organizație-membru. De asemenea, ESN acceptă membri asociați, care includ departamente de servicii sociale individuale, regionale sau municipale, organizații de cercetare, departamente guvernamentale și alte organizații. Reprezentanții fiecărei organizații membru participă la o Întâlnire Anuală Generală (AGM) în cadrul Conferinței - Servicii Sociale Europene, pentru revizuirea activităților anului anterior și planificarea pentru anul următor.

Obiectivele Rețelei sunt:

- să promoveze drepturile sociale, incluziunea, egalitatea și combaterea sărăciei în Europa prin dezvoltarea calității serviciilor sociale publice;

- să colaboreze cu asociația națională a directorilor din Europa și alți parteneri sociali prin împărtășirea cunoștințelor, informațiilor, experiențelor, expertizei politicilor sociale și problemelor legate de practici;
- să asigure focalizarea și mecanismul pentru reprezentarea serviciilor sociale în Europa;

1.2.1 Promovarea incluziunii tinerilor imigranți și neînsoțiți în căutare de azil – O îndatorire a justiției și asistenței sociale.

Pentru a-și realiza scopurile, ESN conduce un număr de proiecte pe o gamă largă de teme importante. Unul dintre aceste proiecte, țintește specific problema copiilor neînsoțiți refugiați și emigranți.

Acest proiect este finanțat de Comisia Europeană prin Programul de Schimb Transnațional, o parte a Programului de Acțiune Comunitară pentru combaterea excluziunii sociale. Proiectul are în vedere problematica crescândă și provocatoare a copiilor neînsoțiți în căutare de azil, care sosesc în mod continuu în țările membre ale Uniunii Europene, și care intră în responsabilitatea serviciilor de asistență socială. Deși guvernele naționale și autoritățile locale sunt dispuse să reacționeze cu bunăvoință, tratamentul acestor grupuri vulnerabile de copii este deseori nepotrivit. Motivul este nu numai lipsa de date sigure, cunoștințele și împărtășirea bunelor practici, dar și aplicarea necorespunzătoare a drepturilor și satisfacerea nevoilor, precum și accesul inegal la expertiza profesională de specialitate.

Combaterea excluziunii sociale în rândul copiilor și asigurarea tuturor oportunităților de integrare socială reprezintă o parte din obiectivele comune în lupta împotriva excluziunii sociale și a sărăciei, adoptate de Consiliul European de la Nisa în decembrie 2000. Raportul Uniunii Europene referitor la excluziunea socială recunoaște că „deseori, copii care provin din grupuri vulnerabile și sărăcie sunt tocmai cei care riscă să fie lăsați la o parte în această privință”. De aceea, protecția copiilor neînsoțiți și tinerilor în căutare de azil, unul din grupurile cele mai excluse din punct de vedere social în societatea noastră, ar trebui să constituie o prioritate pentru guvernele naționale și locale din Uniunea Europeană.

Promovarea incluziunii tinerilor imigranți și neînsoțiți în căutare de azil – este un proiect de îndatorire a justiției și asistenței sociale, având un număr de obiective specifice:

- să îmbunătățească înțelegerea politicilor și practicilor legale și de asistență socială referitoare la copiii neînsoțiți în căutare de azil în Europa, inclusiv în țările „noi membre”;
- să dezvolte cunoștințele referitoare la bunele practici în rândul celor care realizează politicile, a managerilor și experților din guvernul local;
- să contribuie la dezvoltarea politicilor de imigrare și asistență socială care reflectă drepturile și nevoile copiilor neînsoțiți în căutare de azil;
- să faciliteze implicarea copiilor în exprimarea părerilor și experiențelor lor proprii, de exemplu prin implicarea lor în grupuri speciale sau realizarea unor pelicule în care să fie implicați copiii.

Până în prezent s-au realizat trei workshop-uri în cadrul acestui proiect pe teme diferite și anume:

- Înregistrare și evaluare (mai 2004 – Paris)
- Cazare și asistență (noiembrie 2004 – Bologna)
- Ascultarea vocii tinerilor în căutare de azil (mai 2005 – Berlin)

1.3 Copiii neînsoțiți

Înaltul Comisariat pentru Refugiați al Națiunilor Unite (UNHCR) estimează un număr total de 25 de milioane de refugiați pe plan mondial, iar aproximativ 50% din acest număr sunt copii. Estimările recente indică faptul că 2–3 % din acest număr îl reprezintă copiii neînsoțiți.

Copiii sunt întotdeauna victime în timpul războaielor sau conflictelor. De la sfârșitul celui de-al doilea Război Mondial până în zilele noastre, conflictele, războaiele și instabilitatea au continuat să se răspândească pe întregul glob. Peste tot în lume continuă neîncetat încălcarea drepturilor omului. Copiii sunt direct afectați de aceste tulburări.

*„Impactul asupra copiilor a devenit catastrofal. **Organizația Save the children UK** estimează că în deceniul trecut mai mult de 1,5 milioane de copii cu vârsta sub 18 ani au fost uciși și mai mult de 4 milioane au fost obligați să trăiască în lagăre, iar mai mult de 12 milioane și-au pierdut căminele”¹.*

Totuși, dorința de a scăpa de conflicte și persecuție nu este factorul unic al creșterii numărului copiilor care migrează peste granițe. Discrepanța tot mai mare dintre țările bogate și țările în curs de dezvoltare, în particular sărăcia și lipsa de oportunități, precum și creșterea numărului copiilor care sunt traficați pentru exploatare, inclusiv cea sexuală, sau datorită economiilor firave, au contribuit la această creștere.

„Națiunile Unite cred că numărul copiilor care sunt victime ale traficului uman anual, intern și extern ajunge la 1,2 milioane”².

Traficul necesită existența unei relații stringente, de exploatare coercitivă și nu trebuie confundat cu termenul „contrabandă”. Contrabanda implică o a treia parte facilitând intrarea ilegală a unei persoane într-o țară, pentru care este plătit, iar odată cu sosirea în țara de destinație, această relație se termină. De asemenea, sunt mulți copii care sunt „victime ale contrabandei” în Europa, astfel ei sosesc evitând atenția autorităților. Intenția lor în cele mai multe cazuri este căutarea unui loc de muncă. Migrarea economică a copiilor în Europa este în creștere, datorită faptului că tot mai multe familii găsesc în acesta un mod de a-și îmbunătăți situația financiară, și astfel se eliberează din cercul pierderilor în care sunt blocați mulți dintre ei.

¹ S. Ruxton, *Copiii separați în căutare de azil în Europa*, Un program de acțiune, 2000

² UNICEF, *Încetarea exploatarea copiilor*, „Opriți Traficul”- iulie 2003.

1.3.1 Nevoile copiilor neînsoțiți

După workshop-ul din Bologna, ESN a publicat un comunicat referitor la copiii și emigranții neînsoțiți în căutare de azil. Acest comunicat a fost util pentru că a ajutat la evidențierea nevoilor acestui grup special de beneficiari.

Copiii neînsoțiți au aceleași nevoi ample ca orice copil. Ei sunt în primul rând copii, și faptul că ei sunt în căutare de azil, acesta nu ar trebui să fie singura definiție a identității lor. Ei trebuie să primească protecția și îngrijirea la același standard la care se bucură toți copiii, iar nevoile lor nu ar trebui să fie trecute cu vederea, chiar dacă experiențele lor au contribuit la dezvoltarea unor abilități de supraviețuire și maturitate care întrece deseori vârsta lor. Ei pot avea nevoi speciale, nu în ultimul rând, ar putea fi protejați de întoarcerea în țara lor de origine, într-o situație în care viața lor este în primejdie. Copiii neînsoțiți au nevoie să fie crescuți, să se simtă în siguranță, să fie iubiți, să aibă o rețea de susținători, prieteni, familie, și unde e posibil, o comunitate.

De asemenea, ei trebuie să fie protejați de alte forme de pericole și abuz, au nevoie ca cineva să-i apere și să promoveze bunăstarea lor. Pe lângă hrană și adăpost ei au nevoie de acces la asistență medicală preventivă și remediu, incluzând intervenții calificate adecvate, asistență la tratarea traumelor sau stresului la care au fost expuși înainte, pe parcursul sau după plecarea lor în exil. De asemenea, sunt esențiale oportunitățile de joacă și de stimulare, precum și educația. Toți copiii au nevoie să crească cu un sentiment de identitate, și acest lucru este esențial pentru copiii neînsoțiți, care pot fi izolați de cultura lor tradițională și învață să se adapteze la noile realități, de multe ori străine și la noile valori culturale la care sunt expuși.

1.4 Servicii de stat

Contextul în care diversele agenții statutare răspund la nevoile copiilor neînsoțiți se află într-un mediu în permanentă schimbare și transformare. Mulți sosesc în mod spontan, de aceea este extrem de greu să se facă o planificare dinainte. Furnizorii de servicii care recunosc porțile de intrare pot veni în întâmpinarea cererilor, deși în aceste zone numărul minorilor neînsoțiți este probabil mai mare, astfel se face un efort mai mare, deși resursele sunt deja limitate de cererile de îngustare a cheltuielilor publice.

Răspunzând unei game largi de nevoi culturale și lingvistice este o provocare și o lipsă de cunoaștere a trecutului fiecărui copil, ceea ce poate face dificilă o planificare specifică. De exemplu, poate fi greu de estimat nivelul de educație al unui copil, prin urmare, este greu de găsit o școală potrivită unde poate fi înscris. Nevoile medicale, de asemenea, pot fi neglijate dacă nu se cunoaște întreaga fișă de sănătate. În unele cazuri, copiii nu vor să coopereze la evaluare, sau refuză să furnizeze informațiile cerute. Aceasta se întâmplă deoarece au avut o experiență neplăcută, poate au fost amenințați dacă nu erau de acord cu anumite răspunsuri. În alte ipostaze, copiii poate că nu au știut să răspundă nici măcar la întrebările ușoare, fiind de-a dreptul încurcați.

Este greu pentru noi, cei din Europa din Vest să înțelegem uneori că unii copii sunt atât de naivi, încât nici măcar nu știu data lor de naștere, prin urmare nici vârsta lor. Unii copii ajung extrem de traumatizați datorită unor experiențe trăite în țara lor de origine, astfel că

problemele lor pot fi foarte diferite față de cele ale copiilor cetățeni. Copiii au fost poate martorii unor violențe extreme, sau crime, violuri, unii fiind chiar victime ale acestor acțiuni, sau au fost forțați să ia parte la ele. Nu este același lucru cu copiii cetățeni, iar unii furnizori de servicii poate că nici nu au experiență sau talent în a dialoga cu astfel de provocări.

Cadrul legislativ este deja foarte complicat și s-au adăugat o serie de amendamente la legile existente, ghiduri și regulamente etc. Acest lucru este exacerbă și prin faptul că a răspunde la aceste nevoi ale copiilor neînsoțiți nu este singura responsabilitate a serviciilor specializate și a lucrătorilor sociali, ei au, spre exemplu și alte activități de realizat și trebuie să fie la curent cu toate. Astfel este foarte dificil a se păstra cu acuratețe și a se actualiza mereu cunoștințele în domeniu și a aplica legea în practică.

Imigrația și azilul au devenit o problemă politică majoră în ultimii ani, la fel și impactul asupra serviciilor pentru minorii neînsoțiți. Furnizorii de servicii trebuie să facă față provocărilor media și ale publicului în ceea ce privește nivelul de sprijin oferit solicitanților de azil și justificării priorităților, în cazul în care există percepția că localnicilor li se oferă servicii inferioare, ca rezultat a furnizării acestor servicii pentru solicitanții de azil.

Recomandarea 1

Pentru satisfacerea nevoilor speciale ale copiilor neînsoțiți, aceste servicii trebuie acordate de un personal cu o pregătire adecvată, din cadrul unor echipe de specialiști.

2. Constatările principale ale proiectului

2.1 Observații generale

2.1.1 Statistici

A fost foarte greu de colectat statistici fiabile și comparabile de la partenerii proiectului ESN, datorită varietății metodelor de statistici. În unele țări nu se face distincția dintre copii neînsoțiți și cei care fac parte dintr-o familie, în același timp alte țări au tendința să-i grupeze pe toți, dar unii sunt copii neînsoțiți în căutare de azil, iar alții nu. În acest fel se face o distincție clară între cei din sistemul de azil și cei care sunt percepuți ca emigranți economic. Pe de altă parte, copiii care intră în țară în mod ilegal, rămân neobservați de către autorități, de aceea este greu de estimat numărul lor. Acest fapt în sine constituie un motiv de îngrijorare, deoarece îngreunează aprecierea amplitudinii exacte a problemei, în consecință identificarea resurselor necesare pentru rezolvarea acestora într-un mod corespunzător. Cu toate acestea, se știe, că numărul lor este mare. Programul *Copiii Separați în Europa*, o societate mixtă dintre *Internațional Save the Children* și UNHCR estimează că sunt 100.000 de copii neînsoțiți, separat în Europa.

Recomandarea 2

Pentru coordonarea politicilor și practicilor, guvernele trebuie să dezvolte un cadru statistic comun pentru a determina numărul copiilor neînsoțiți de pe teritoriul Europei.

2.1.2 Diversitate geopolitică.

Țările europene care participă la acest proiect, diferă din punct de vedere politic și constituțional. Copiii neînsoțiți privesc aceste țări într-un mod diferit. Unele țări reprezentate prin partenerii de proiect se consideră țări de origine, altele țări de tranzit, pe când altele sunt țări de destinație. De fapt, câteva, sunt toate acestea la un loc.

România, spre exemplu, este în același timp o țară de origine și de tranzit, de unde se pot aborda destinațiile finale. Unii copii neînsoțiți care călătoresc în țările implicate în proiectul ESN sunt originari din România. Dar România este de asemenea și țară de tranzit, pe unde copiii neînsoțiți trec pe parcursul călătoriei lor. În fine, România este și o țară care acordă azil, deși este greu de estimat numărul copiilor neînsoțiți, care doresc să rămână acolo permanent .

Țara vecină apropiată, Ungaria, este în primul rând o țară de tranzit pentru copii neînsoțiți din fosta Iugoslavia, Albania și România, printre altele, traversând rutele spre țările Europei de Nord. Germania, Franța și Italia mai degrabă sunt considerate țări de destinație finală, deși unii copii neînsoțiți traversează prin acestea cu scopul să ajungă în alte țări. De exemplu, din Italia în Franța, sau din Franța în Marea Britanie. Marea Britanie este de asemenea o țară tradițională care primește copiii neînsoțiți, dar totodată o țară de tranzit pentru cei care călătoresc spre Statele Unite și Canada.

Recomandarea 3

Directiva Consiliului European '*stabilirea criteriilor pentru determinarea statului membru responsabil pentru examinarea unei cereri de azil*'. (Dublin II), trebuie aplicată susceptibil și în interesul major al copiilor neînsoțiți.

2.1.3 Cadru legislativ

Legislația referitoare la azil și imigrare este revizuită, reformulată și reintrodusă în mod constant în toate țările care sunt reprezentate de către partenerii de proiect. În ciuda acestei introduceri a legislației, care pare fără sfârșit, nici una dintre țările participante în proiect nu dispune de o legislație specifică care se focalizează în mod exclusiv asupra copiilor neînsoțiți. Dar structura care răspunde la nevoile sociale ale acestui grup este plasată în cadrul legislației existente privind protecția copilului. Necesitatea acestei abordări este că, cel puțin în teorie, copiii neînsoțiți ar trebui să aibă acces la aceleași servicii de calitate furnizate pentru toți copiii cetățeni, fără discriminare.

Există totuși riscul, ca unele nevoi speciale ale copiilor neînsoțiți să fie trecute cu vederea. De obicei, legislația specifică faptul că serviciile trebuie să fie asigurate de agențiile statutare adecvate, unde în primul rând se descoperă nevoile copilului, iar aceste nevoi pot fi mai bine adresate prin amplasarea copilului în altă regiune, unde ajutorul comunitar este mai corespunzător și mai accesibil. De asemenea, în toate țările corespunzătoare, copiii neînsoțiți constituie subiectul pentru furnizarea legislației privind imigrația existentă, se poate spune din nou că este o măsură de precauție mai mult decât statutul specific focalizat pe copiii neînsoțiți. iar și acestea se află în dispoziții generale și nu în norme specifice care se focalizează asupra copiilor neînsoțiți.

Nu trebuie să spunem că stipulările nu au fost făcute în cadrul legislativ care se referă la copiii neînsoțiți, ci cu referire la clauzele particulare, reglementări etc., acestea subliniază practica cu privire la copiii neînsoțiți, care constituie o temă pentru toate evaluările completate. Pe larg vorbind, prin aceasta se încearcă clarificarea numirii copilului neînsoțit și accesul acestuia la sprijin și identificarea nevoilor sale cu privire la procedurile de azil pentru copiii neînsoțiți vizavi de adulți. În legătură cu legislația privind imigrația, în Elveția, art.7 din reglementările procedurilor de azil se referă la minorii neînsoțiți, iar îndrumările din Ungaria interzic luarea amprentelor digitale de la copiii sub 14 ani. De exemplu, în Anglia, există un ghid specific denumit „Leaving Care Act”, prin care se oferă detalii privind cazarea pentru copiii solicitanți de azil care primesc asistență publică. Există și reglementările federale din Berlin prin care se oferă instrucțiuni cu privire la asistența socială pentru tineri, pentru minori străini neînsoțiți.

Pentru evaluările care se fac în Italia, această neclaritate, cu două jurisdicții și, în mod particular, lipsa unui cadru legal integrat între acestea, poate să ducă la tensiuni și contradicții. Legea privind asistența copilului se bazează în general pe drepturile copilului, și recunoaște aptitudinea lor de a participa la procese, adică în legea imigrației, care „este foarte restrictivă, bazată pe noțiuni de ordine publică și securitate și parțial inspirată din principiul controlului și apărării”.

În toate țările participante la proiect, copiii se definesc ca acea persoană de până la vârsta 18 ani. În Franța nu toți copiii neînsoțiți pot solicita azil, iar în Germania copiii cu vârste între 16 și 17 ani sunt tratați ca adulți, pentru ca cererile de azil pentru nevoi sociale vor fi furnizate conform legii pentru protecția copilului. Pe de altă parte, toate țările corespondente permit copiilor neînsoțiți să acceseze procedurile de azil și să intre în sistemul de asistență socială, fără a fi luată în considerare vârsta. Oferirea serviciilor poate varia de la țară la țară și se poate oferi sprijin la un nivel diferit pentru copiii între 16-17 ani spre deosebire de cei mai tineri. În general, scopul furnizării serviciilor pentru copiii mai mici, care beneficiază de plasament în cadrul centrelor rezidențiale, în timp ce mulți dintre copiii mai mari vor trăi independent sau cu un sprijin minimal din partea serviciilor sociale profesionalizate.

Recomandarea 4

Guvernele ar trebui să ia în considerare promulgarea cadrului legislativ care se adresează nevoilor complexe ale copiilor neînsoțiți. Această activitate trebuie sprijinită prin Directivele Consiliului European.

2.2 Înregistrare și evaluare în procedurile de imigrare

În toate țările luate în considerare pe parcursul acestui proiect, copiii neînsoțiți trebuie să ia parte la procedura de determinare a azilului. Statele recunosc statutul de refugiat; acesta nu este doar acordat, oferit sau permis. Toți candidații sunt supuși unei evaluări și verificări a naturii cerinței lor de refugiați, statele individuale au procedura și practicile lor proprii care-i ajută în procesul decizional. Este inerent în Convenția din 1951, referitor la Statutul Refugiaților, că aceste proceduri sunt corecte și transparente, sunt flexibile în modul în care se permite candidaților să-și prezinte cerințele. În momentul când copiii neînsoțiți ajung în atenția autorităților în momentul sosirii, ei sunt reținuți într-o zonă de tranzit sau de primire.

În unele cazuri aici începe efectiv procedura de evaluare, deoarece în acest stadiu copiilor li se adresează câteva întrebări inițiale. Durata șederii copiilor neînsoțiți în acest mediu variază în țările participante, și poate dura până la 20 de zile în Franța sau România.

Încă o dată merită menționat faptul că pe durata acestei perioade copiii nu sunt separați de adulți. Aceasta trebuie să fie o preocupare, deoarece satisfacerea nevoilor speciale ale acestor copii este dificilă, ei pot asista la evenimente provocate de acțiunile desperate a adulților traumatizați. Fără examinarea temeinică a tuturor adulților din același mediu (ceea ce este rezonabil de presupus, că este imposibilă datorită noilor candidați adulți sosiți), există riscul ca copiii să nu dispună de o protecție adecvată.

Majoritatea procedurilor de determinare a azilului au fost planificate luând în considerare candidații adulți. Deși s-au efectuat modificări și adaptări în aceste proceduri și există chiar unele ghiduri operaționale, care spre exemplu omit copiii neînsoțiți din proceduri și pentru alte motive, situația rămâne neschimbată. De fapt copiii neînsoțiți sunt în mod esențial supuși procedurilor de determinare a azilului pentru adulți.

Recomandarea 5

Copiii neînsoțiți nu ar trebui să fie supuși unor proceduri de azilare destinate adulților, ci mai degrabă să fie adecvate la nevoile de protecție și de satisfacere a nevoilor lor specifice.

Rolul personalului responsabil pentru menținerea controlului imigrării este fără îndoială o sarcină dificilă. Prin definiție ei sunt specializați, dar există o deficiență în dezvoltarea și instruirea personalului care se focalizează asupra problemelor referitoare la asigurarea asistenței pentru copiii traumatizați și speriați.

Se acordă foarte puțină atenție formelor de persecuție specifice copiilor și, de asemenea, se depune puțin efort pentru dezvoltarea unor proceduri favorabile copiilor, care să asiste copiii la explicarea circumstanțelor lor și motivele pentru care ei nu sunt de acord să se întoarcă în țara lor de origine.

Totuși, sunt unele bune practici, ca cele existente în Italia și în Marea Britanie, unde copiii neînsoțiți sunt în mod prompt trimiși la agențiile care oferă asistență socială imediat după un "screening" inițial.

Recomandarea 6

Personalul implicat în procesul decizional trebuie să fie bine instruit pentru a putea să se ocupe de traumele și formele specifice de persecuție suferite de copii.

2.2.1 Proceduri de evaluare a vârstei

Unii parteneri de proiect au înregistrat dificultăți în estimarea corectă a vârstei adolescenților. Acest lucru nu este surprinzător pentru că este o problemă curentă pretutindeni în Europa. Practic, un număr de copii neînsoțiți sosesc fără acte valide de identitate și în consecvență, vârsta stabilită a multor tineri este contestată de agențiile oficiale. Această problemă devine oportună în special dacă candidatul, prin afirmarea faptului că este copil, se consideră un adult. În cele din urmă, vârsta unui copil neînsoțit

este un factor fundamental în determinarea înregistrării și asistenței inițiale de care va beneficia.

Procedurile de evaluare a vârstei par a fi imperfecte, de obicei acestea se întâmplă sub forma unor examinări fiziologice și există o inconsecvență între țările participante în proiect la aplicarea acestor proceduri. Majoritatea medicilor sunt de părere, că estimarea vârstei nu este o 'știință exactă'.

Probabil este surprinzător faptul, că majoritatea țărilor par inflexibile în sprijinirea copiilor și numai România a dezvoltat servicii pentru copii mai mari, ale căror vârstă este nesigură, probabil în jurul vârstei de 18 ani, dar fără a fi siguri de acest fapt. În Marea Britanie radiografierea nu se utilizează deoarece este recunoscut faptul că marja de eroare poate fi destul de mare și poate avea efecte secundare medicale neprevăzute.

Recomandarea 7

Procedurile de determinare a vârstei trebuie dezvoltate cu recunoașterea celor mai sigure și clare evaluări, prin implicarea expertizei specialiștilor.

2.3 Cazare și asistență

Țările participante în acest proiect oferă un număr de amplasamente pentru copiii neînsoțiți. Iată câteva exemple dintr-o listă care este incompletă:

- Familii de tip foster (plasament)
- Unități rezidențiale generale
- Unități rezidențiale specializate pentru copiii neînsoțiți
- Recepția pe termen scurt sau case de primire
- Centre de primire în regim de urgență
- Unități rezidențiale „semi-independente”
- Gazde
- Hotel sau demipensiune
- Comunități educaționale
- Case comune – cu alți tineri
- Unități specializate, de exemplu unități pentru mame tinere cu copii mici

De asemenea există un număr de agenții care asigură aceste servicii. Furnizorii statutari sunt responsabili pentru asemenea unități, de obicei la nivelul guvernării locale sau regionale și, de asemenea, organizațiile neguvernamentale joacă un rol important. În unele cazuri furnizorii fac parte din sectorul privat, fiind contractați de către autoritățile locale. Majoritatea furnizorilor amplasează copiii neînsoțiți în unități de cazare specializate în acest domeniu, deși mulți sunt cazați împreună cu copiii-cetățeni.

Probabil acest mod este considerat corespunzător pentru împlinirea nevoilor copiilor neînsoțiți, deși trebuie luat în considerare dacă acesta este cel mai bun mod de abordare pentru o perioadă mai lungă de timp.

Există riscul ca unii copii să se simtă marginalizați, integrarea și orientarea lor în noua țară să fie dificilă. În ciuda varietății amplasamentelor disponibile, multe agenții statutare au înregistrat nemulțumirea lor referitor la calitatea cazării disponibile pentru copiii neînsoțiți.

În analiza finală, responsabilitățile 'strategice' sau generale pentru copiii neînsoțiți le revine corporilor guvernamentale statutare din toate țările participante în proiect. Toți recunosc faptul că, în absența adulților responsabili pentru viața unui copil, acel gol trebuie împlinit de către stat, care să preia responsabilitatea pentru asistența socială și sprijinirea acestor copii neînsoțiți. În majoritatea cazurilor acesta se realizează pe plan local, și aceste servicii sunt asigurate de diverse agenții din sectoarele private sau voluntare, unele efectuându-se prin parteneriate. Acest lucru nu trebuie confundat cu problemele de consiliere de zi cu zi, pentru și în sprijinul copiilor neînsoțiți, prin intermediul tutelei, subiect care va fi dezbătut în continuare.

Un exemplu de bună practică constituie modelul din Ungaria. În momentul în care un copil neînsoțit își depune cererea pentru azil, el este plasat într-o unitate rezidențială cu specializare în asistența pentru acest grup, iar această cerere este luată în considerare până când se află în acest loc. Copiii beneficiază de educație, asistență medicală și nevoile lor sunt soluționate pe durata cazării.

2.3.1 Tutela și responsabilitatea legală

Datorită vulnerabilității acestor copii, părerea unora este că problema autorității tutelare este cea mai importantă chestiune care trebuie adresată cu privire la suportul acordat copiilor neînsoțiți. Prin definiție, ei sunt lipsiți de ocrotirea adulților. Accesarea ajutorului social poate fi dificilă, în parte din cauza resurselor limitate, pe de altă parte procedurile pot fi complexe și încurcate. Fără ajutorul unui tutore, copiii neînsoțiți se confruntă în mod direct cu autoritățile privind imigrările, iar aceste departamente nu sunt considerate agenții care oferă asistență socială pentru minori, majoritatea personalului neavând pregătirea necesară pentru a lucra în mod direct cu copiii. Aceste probleme pot fi agravate de factori lingvistici și culturali și de lipsa totală de cunoștință a copilului referitor la obiceiurile și practicile țării în care a sosit.

La fel ca și în multe alte domenii de politici și practici, răspunsul la problema autorității tutelare sunt variate în toate țările participante în proiect. În unele cazuri, tutorii au fost numiți de instanțele locale, în alte cazuri acesta a fost mai centralizat, fiind transferat "magistraturii de tutelară". În unele țări, de exemplu Elveția și Ungaria se numește un tutore pentru fiecare copil neînsoțit, pe când în Franța, de exemplu decizia de numire a tutorului aparține judecătorului de tutelă și depinde de o procedura de evaluare individuală. Marea Britanie nu dispune de o procedură oficială de tutelă, deși Consiliul pentru Refugiați este menit să asigure consiliere și suport practic în asistarea copiilor neînsoțiți efectuarea petiției lor pentru azil și în accesarea altor servicii.

Rolul și statutul tutorilor reprezintă domeniul care necesită în mod constant clarificare din partea agențiilor partenere participante. Există multe referiri, datorită cărora ei vor fi responsabili pentru numirea unui reprezentant legal, care să se ocupe de problemele legale în numele copilului, dar există puține referiri la rolul sau contextul muncii lor. Vor putea ei

oare să ia decizii în interesul major al copiilor și vor avea ei oare autoritatea legală de a participa la tribunal sau pot ei să ia alte decizii? Situația este similară în cazul independenței tutorelui, deoarece mecanismele de numire a tutorelui par a fi administrate și conduse de către stat. Deși aceste mecanisme par rezonabile, întrebarea e dacă acest tutore este numit de serviciile de stat, se poate oare spune că aceștia vor privi întotdeauna interesul major al copilului?

Recomandarea 8

Copiii neînsoțiți ar trebui să aibă acces la un tutore independent, cu o înțelegere clară a responsabilităților personale, care să ofere management de suport și credibilitate.

2.3.2 Integrarea

Prețutindeni în Europa se pare că integrarea constituie capitolul care lipsește din abordarea problemei azilului și imigrării. În cazul în care copiii neînsoțiți nu se pot integra, există riscul ca ei să se simtă dislocați și mulți dintre ei să se afle marginalizați de societate, iar în mare parte potențialul lor va fi irosit. Fără integrare efectivă există un alt risc, acela că ei nu vor beneficia de oportunități pe termen lung în țara în care au sosit, și din acest motiv se vor deplasa din raza autorităților, preferând să abandoneze școala și să-și găsească un loc de muncă ilegal sau să fie implicați în delicturi ori prostituție.

Din păcate nu există scheme care să coordoneze integrarea copiilor neînsoțiți în comunitățile și societățile țărilor participante la proiect. Integrarea pare a fi ad-hoc, de obicei concentrându-se pe educație și școlarizare deși s-a reflectat mult asupra familiarizării cu limba. Plasarea unui copil într-un mediu educațional este un pas important în reintroducerea stabilității și normalității în lumea lui. Este o parte importantă în procedura de ajutorare a unui copil să-și reconstruiască viața și este esențial ca copilul să se integreze cu succes în noua comunitate. De exemplu, în Ungaria copiii neînsoțiți sunt asistați în învățarea limbii maghiare și culturii europene. În Marea Britanie nu există o planificare pentru integrare și există evidențe clare că acest lucru nu e legat de alte planuri strategice adresate minorilor.

Partenerii de proiect din Germania, precum și cei din Italia au menționat faptul că se acordă ajutor copiilor în accesarea instruirilor profesionale și găsirea locurilor de muncă. Deși, conform unei hotărâri recente din Italia, care a subminat această abordare, permisul de rezidență al unui copil nu permite munca, și acest permis nu se poate transforma într-un alt tip de permis la împlinirea vârstei de 18 ani. De fapt, normele referitoare la copii în căutare de azil restricționează accesarea locurilor de muncă. Acesta reflectă politicile naționale și europene care au scopul să protejeze piața forței de muncă în beneficiul angajaților cetățeni.

Totuși este recunoscut faptul că unii adolescenți neînsoțiți sosesc în Europa în primul rând pentru a-și găsi un loc de muncă. De aceea, fiind respinși de pe piața forței de muncă, acești tineri riscă să fie forțați să lucreze ilegal. Aceasta este exploatare, care are un potențial periculos și care va da posibilitatea unor adulți fără scrupule să-și formeze un fel de control asupra tinerilor pe care îi vor exploata în continuare, poate chiar angrenându-i în delicturi. Într-adevăr, pare contradictoriu faptul că tinerii, care vor și sunt apti pentru muncă sunt împiedicați să lucreze fiind astfel dependenți de stat.

Recomandarea 9

Un minor neînsoțit care a dobândit un statut într-o țară, va avea acces la programe sistematice de integrare care vor include cazarea, educația și angajarea în câmpul muncii.

2.3.3. Întoarcerea și reunificarea familială într-o țară din lumea a treia

Întoarcerea unui minor neînsoțit din una din țările participante la acest proiect, fie că este vorba despre întoarcerea voluntară sau forțată este extrem de rară, iar din raportări reiese că acest lucru nu s-a semnalat pe teritoriul lor. Întoarcerea minorilor poate să nu fie semnalată în cadrul jurisdicțional al Convenției de la Dublin, cu toate că aceiași parteneri au subliniat faptul că guvernele lor au perceput astfel de țări ca fiind țări „sigure” în cazul întoarcerii. Legislația curentă se aplică în cea mai mare parte a țărilor participante și prin aceasta guvernele impun întocmirea unor anchete extinse cu prioritate pentru întoarcere, iar acest lucru se pare că este un factor prin care lucrurile se complică în practică.

Guvernele înțeleg însă tot mai mult că problema întoarcerii copiilor neînsoțiți trebuie abordată imediat și trebuie căutate noi inițiative în mai multe țări europene. Franța are un angajament cu România din 2002 prin care se facilitează întoarcerea minorilor în țara lor. S-au încheiat protocoale prin care se angajează profesioniștii din ambele țări pentru a lua decizii și s-a convenit asupra faptului că se vor face aranjamentele necesare într-o manieră planificată. În practică însă, se poate vorbi doar despre această inițiativă care se limitează numai la copiii care trăiesc în Paris. Se estimează că circa 30 de copii au fost returnați în țara lor, folosindu-se această abordare.

Numai în Elveția există o referire specifică la deciziile de returnare a minorilor neînsoțiți, decizii care s-au luat în interesul major al minorului. Acest principiu este văzut ca un element major în evaluarea procedurilor de returnare, deși nu se referă strict la parametrii de strictețe, s-au raportat cazuri în Franța de copii cărora li s-a refuzat intrarea la frontieră, astfel că s-au întors în țara pe care au tranzitat-o înainte și unde au cerut azil.

S-a făcut de asemenea referire la importanța existenței unei legături dintre țările care au propus întoarcerea, ca o procedură necesară și de siguranță. Ceea ce nu este încă clar, e mecanismul prin care se poate face această procedură și orice evaluare a eficienței acesteia.

Recomandarea 10

Decizia de întoarcere a unui minor neînsoțit în țara de proveniență se va face numai în interesul major al minorului.

3. Ascultarea vocii copiilor neînsoțiți

Tinerii care au fost consiliați înainte de realizarea acestui raport au recunoscut că experiența lor de solicitanți de azil a fost evenimentul major al vieții lor și prin aceasta ei pot înțelege foarte bine problema minorilor neînsoțiți. Ei au înțeles foarte clar că a fost mai mult decât au crezut față de experiența de exil și au admis că ei nu trebuie definiți sau subscriși unui statut prin care comunitățile noastre le spun generic „refugiați”. Unii dintre minorii neînsoțiți simt o provocare de care beneficiază la maximum prin oportunitatea de a participa la politicile și practicile de dezvoltare sau la definirea așteptărilor lor furnizând chiar feed-back.

În unele cazuri aceasta se datorează faptului că ei sunt prea traumatizați de experiențele trăite pentru a se angaja la un asemenea proces. Unii sunt refractari în a contribui la împărtășirea experiențelor trăite de ei sau la ideile lor, deoarece experiențele trăite în țările lor de origine i-au făcut să fie îngrijorați sau indignați față de stat sau de autorități. Cu toate că li se oferă ocazia de a participa și a fi ascultați, aceasta poate fi o experiență nouă pentru unii dintre copiii neînsoțiți deoarece ei provin din culturi și tradiții în care copiii nu sunt obișnuiți cu aceste oportunități, chiar adulții sunt privați de dreptul de a le fi auzită opinia fără a avea repercusiuni ulterioare. De aceea, pentru unii copii este un disconfort faptul că sunt implicați în discuții de acest gen, ori dacă participă la astfel de exerciții.

Deși s-a demonstrat că majoritatea celor care se ocupă în mod legal de aceste proceduri în care copiii sunt încurajați să participe, acesta este un concept greu de aplicat. Pe cât de dificil este pentru copii să ia parte la procedurile de evaluare, la fel este și în ceea ce privesc problemele legate de resursele agențiilor statutare. Este vorba de traducători, instruirea eficientă, și timpul acordat pentru consultarea cu copiii. Participanții legali la aceste proceduri simt deseori că aceste tipuri de consultații au anumite limite atât asupra muncii lor, cât și prin definiție, datorită cadrului legal în care nu există oportunități de negociere.

3.1 Definirea termenului – participarea minorilor

Nu există nici o definiție standard pentru „Participarea minorilor” în cadrul operatorilor de servicii statutare din țările implicate în proiect. Dar partenerii din proiect sunt de acord cu privire la faptul că există două aspecte ale participării minorilor. În primul rând este vorba despre a-i lăsa pe minori să ia parte la procesul decizional care îi afectează, iar în al doilea rând a le oferi ocazia de a se implica în descrierea serviciilor destinate lor. Pentru ca procedura aceasta să fie eficientă, copiii trebuie să fie împuterniciți să-și exprime părerile și opiniile și să aibă acces la informații relevante.

Pe tot parcursul derulării proiectului s-a implementat ideea de consultare a minorilor neînsoțiți. Unul dintre tinerii intervievați a definit participarea ca fiind „puterea de a-ți conduce propria viață”. Un alt tânăr a declarat că aceasta ”înseamnă ca ideile tale să fie luate în considerare, inclusiv deciziile”. Dintr-unul din materialele scrise de către un grup care a beneficiat de consultanță cu privire la ascultarea vocii minorilor în vederea luării deciziilor în viață, reiese faptul că „este vorba despre a lucra împreună pentru a schimba lucrurile în bine” sau „a cunoaște drepturile și a ști cum să le aperi”. Este de asemenea semnificativ faptul că unii tineri/adolescenți s-au luptat spre a găsi un răspuns care li s-a

cerut și pe care l-au înțeles cu privire la participarea minorilor. Unul între tineri a comentat că „este greu să descrii totul în cuvinte”.

Raportul care a fost prezentat partenerilor din proiect la workshop s-a axat mai ales pe participarea minorilor notând un număr mare de parteneri care sunt deschiși pentru această idee. Pentru a avea sens, partenerii au simțit că procesul trebuie să implice toți participanții și să le ofere posibilitatea de a se exprima liber. Acest lucru înseamnă găsirea unor metode pro-active care să faciliteze și să încurajeze implicarea minorilor, care în mod natural sunt rezervați, nu sunt încrezători în confidențialitatea acordată, sau le lipsesc abilitățile de comunicare.

Această procedură constituie o adevărată provocare pentru copiii care sunt marginalizați, excluși din punct de vedere social sau care au anumite dizabilități sau alte nevoi speciale. Copiii ar trebui să poată descrie acest proces de participare care să fie potrivit cu nevoile lor și ar trebui să fie sprijiniți în operarea cu noțiuni noi, informații care se revelează pe durata procedurilor. Punctul critic în cadrul acestor proceduri este influențarea în luarea deciziilor. Aceste nevoi trebuie balansate corect împotriva oricăror constrângeri realiste care pot avea impact asupra posibilităților de schimbare, de exemplu: copiii pot fi sfătuiți că este foarte greu să amendezi legislația, că în mod particular s-a votat deja de către parlamente și legile au intrat în vigoare.

În mod adițional, participarea copiilor va fi cu folos dacă copiilor li se acordă timpul necesar pentru dezvoltarea relațiilor cu partenerii lor și cu orice adult implicat în proceduri. Fiecare aspect trebuie să fie potrivit cu nevoile copiilor, atât din punct de vedere al timpului alocat și a locului de întâlnire, de folosire a limbii și prezentare a informațiilor. Acest aspect cere o anumită flexibilitate și dedicare pentru a răspunde copiilor care au diferite vârste și niveluri de maturitate.

Partenerii proiectului au subliniat o gamă largă de inițiative prin care minorilor li se oferă ocazia de a discuta și informa despre dezvoltarea serviciilor și în unele cazuri de a fi parte la luarea deciziilor. Lista următoare cuprinde indicații privind diferitele ocazii de participare a minorilor:

- Întâlniri ale tinerilor care locuiesc în aceleași centre rezidențiale
- Revizuirea asistenței sociale formale și statutare
- Minorii și tinerii să fie invitați la întâlnirile „grupului de conducere”
- Procedurile de plângere (unele dintre acestea au fost descrise sau adaptate nevoilor minorilor)
- Funcționarii independenți care se ocupă de promovarea drepturilor copilului pot să îi ajute pe copii să comunice propriile păreri
- Implicarea copiilor în recrutarea personalului, de ex. un copil poate să facă parte din juriul de interviu
- Forme de utilizare a serviciilor de feed back (unele dintre acestea au fost descrise sau adaptate pentru copii)
- Acces la politici
- Interviuri individuale și sesiuni cu „tematică-cheie”

De altfel este improbabil ca participarea să fie eficientă fără o dedicare din partea adulților (sau a agenților) pentru a respecta și a-i asculta pe minori și a lua în serios contribuția lor. De fapt, „Participarea minorilor” este o valoare cu care se va vehicula, așa cum agențiile se ocupă de mediul lor de afaceri.

Partenerii participanți în acest proiect au identificat un număr mare de motive pentru care principiul participării minorilor constituie un fapt important în planificarea și derularea serviciilor. Ca punct de plecare pentru legislația fiecărei țări, se cere luarea în considerare a părerilor minorilor, iar articolul 12 din Convenția Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului (CRC) subliniază că minorii au dreptul la a le fi ascultată vocea, iar statele trebuie să faciliteze metode prin care să asigure această procedură. Partenerii proiectului consideră că a-i lăsa pe minori să-și aducă aportul la planificarea serviciilor este relevant, potrivit și eficient oferind un bonus pentru minori, care decurge din folosirea serviciilor și sprijinirea planificării. Prin implicarea minorilor, se identifică problemele care contează pentru ei.

Partenerii au subliniat de asemenea că procesul de participare are un număr de beneficii pentru minorii neînsoțiți. Participarea copiilor îi ajută pe aceștia să învețe mai mult despre lumea în care trăiesc și îi ajută să-și dezvolte abilități și să participe la procesul decizional de care vor avea nevoie când vor deveni adulți, pregătindu-i să devină responsabili la maturitate. Participarea le asigură minorilor posibilitatea de a învăța unii de la alții să evalueze și să respecte experiențele altora să dezvolte spiritul de confidență și abilitățile de comunicare. De asemenea pentru unii dintre copiii va fi o oportunitate de a-și dezvolta abilități sociale, de a se simți împuterniciți să-și dezvolte stima de sine. Pentru unii copii poate fi chiar un exercițiu plăcut, minorii pot fi pentru o vreme descătușați de realitățile crude din viața lor de zi cu zi.

Unul dintre tineri a descris modul în care se simte neputincios în a-și îmbunătăți situația în țara în care a ajuns. A devenit parte din grupul de suport pentru tinerii refugiați și prin aceasta a constatat că „prin sprijinirea altora a învățat să se sprijine pe sine” Alte declarații au fost de genul:” prin implicarea în proiectele participatorii, au învățat să fie motivați pentru alte domenii din viață” iar mulți adolescenți au spus că au fost sprijiniți în a a fi încrezători și asistați în a se integra în noua lor țară Au existat și comentarii de genul: „după ce ți-ai exprimat sentimentele asta te ajută să scapi de stres”.

În general tinerii au simțit sentimente pozitive cu privire la proiectele participatorii și rezultatele lor. Cu toate că Olanda nu este partener oficial în proiectul ESN, se știe că în Olanda se derulează un proiect de durată în care se caută îmbunătățirea profilului tinerilor refugiați și solicitanți de azil prin consiliere personală. Acest proiect este cunoscut ca SAMAH, Stichting Alleenstaande Minderjarige Asielzoekers Humanitas (Fundația pentru Refugiați Minori Neînsoțiți). Tinerii au intrat în legătură directă cu media, în încercarea lor de a prezenta problemele refugiaților pentru care au beneficiat de instruire. SAMAH a organizat de asemenea și o Întrunire Națională a Refugiaților Minori Neînsoțiți pentru a afla și asculta vocea copiilor neînsoțiți pentru a putea lua măsuri pentru proiectele de viitor.

Probabil că cel mai notabil rezultat al SAMAH a fost implicarea unui grup de minori neînsoțiți în conferința „Libertate, Securitate și Justiție pentru Copii neînsoțiți” – privind Azilul în UE și Politicile de imigrare. Conferința din ajunul Summitului Tampere II la

Brussels a avut ca scop informarea mass-media și a politicienilor despre drepturile copilului în politica de azilare.

Recomandarea 11

Se vor asigura oportunități de participare a copiilor și consiliere. Înființarea unei rețele europene pentru tinerii solicitanți de azil sau refugiați va fi o modalitate de a dezvolta și sprijini acest domeniu.

4. Concluzii

Proiectul ESN - „Promovarea incluziunii tinerilor neînsoțiți solicitanți de azil și a imigranților, datorie a justiției și a asistenței sociale” – a adunat laolaltă mulți practicieni și manageri din diferite țări și domenii. Pe parcursul a doi ani acest proiect a fost operațional și s-au discutat teme relevante cu impact direct asupra minorilor neînsoțiți.

S-a încercat de asemenea și oferirea posibilităților ca tinerii neînsoțiți să se implice în discuțiile legate de acest proiect și de a li se oferi informații în domeniu. Datorită provocărilor mari din domeniul emigrărilor și de azilare, este inevitabil imposibil de a se putea aborda toate problemele. De exemplu, în ultimul workshop au fost ocazii prea puține de a se discuta pe marginea accesului tinerilor piața muncii, sau a se lua în considerare un răspuns potrivit cu privire la foștii militari copii. În cadrul primei faze a proiectului s-a știut foarte puțin despre, de exemplu, testările biometrice, dar pe măsură ce descoperirile științifice au avansat acest subiect a devenit mult mai comun. Ca urmare au existat numeroase dezbateri productive.

Una dintre consecințele proiectului este confirmarea întreținerii controlului imigrărilor care se referă la drepturile copiilor. Aceste proceduri se desfășoară în Germania și Marea Britanie cu precădere privind CRC cu privire la imigrare și se reflectă în mod practic în cadrul întregului proiect, la nivelul tuturor țărilor partenere în proiect și pe tot cuprinsul Uniunii Europene, acolo unde sunt în creștere măsurile de securitate și cerințele de control. În timp ce diversitatea culturală europeană constituie un punct forte, inconsistența abordării diferitelor țări cu privire la problematica politicilor de imigrare, rămâne o îngrijorare suficient de mare.

Există diverse directive, rezoluții și reglementări active pe teritoriul UE care deseori eșuează în a demonstra că există un tip de „gândire comună”. Dar pe parcursul proiectului s-au identificat mai multe domenii în care s-au înregistrat exemple de bune practici la nivel de autorități locale sau ONG-uri, cu exemple de abordare flexibilă privind serviciile furnizate, care se adresează copiilor neînsoțiți.

Proiectul acordă o atenție deosebită consultării cu minorii neînsoțiți, iar workshop-ul care s-a desfășurat la Berlin s-a axat mai ales pe ascultarea vocii acestor minori. Mesajele principale care au decurs din discuțiile cu acest grup de minori neînsoțiți sunt că, deși vocea lor le este ascultată, sau dorințele lor luate în seamă cu privire la traiul zilnic, se simt neputincioși în a oferi informații complete sau să influențeze imaginea privind legislația azilanților și a imigranților, dar și politicile și practicile.

Ca un semnal pozitiv se poate nota faptul că printre partenerii implicați în proiect există un ideal comun și anume de a înființa un serviciu pentru tineri și copii și de a răspândi această idee de a se consulta acest grup și a le asculta vocea.

Proiectul a lansat provocarea în acest sens, iar acum este momentul de a se prelua mai departe această sarcină. Se știe faptul că problemele identificate pe parcursul proiectului sunt cunoscute prea puțin de către legiuitori, politicieni și practicieni, cu toate acestea se pare că se schimbă prea încet acest sistem și serviciile adresate minorilor neînsoțiți se îmbunătățesc prea lent.

Proiectul acesta a scos la iveală faptul că majoritatea celor care se ocupă de această categorie de copii, sunt talentați, bine pregătiți și cu resurse, care îi ascultă pe copiii neînsoțiți. Se pare însă că acest lucru nu e suficient. Probabil că ceea ce se cere este faptul că este nevoie de anumite schimbări la nivel politic sau schimbări de viziune , pentru a putea aprecia contribuția pozitivă a minorilor neînsoțiți la dezvoltarea societății europene.

Recomandări:

Ca rezultat a învățării și înțelegerii proiectului, partenerii consideră că trebuie dată o importanță majoră următoarelor acțiuni:

1. Pentru satisfacerea nevoilor speciale ale copiilor neînsoțiți, aceste servicii trebuie acordate de un personal cu o pregătire adecvată, din cadrul unor echipe de specialiști.
2. Pentru coordonarea politicilor și practicilor, guvernele trebuie să dezvolte un cadru statistic comun pentru a determina numărul copiilor neînsoțiți de pe teritoriul Europei.
3. Directiva Consiliului European '*stabilirea criteriilor pentru determinarea statului membru responsabil pentru examinarea unei cereri de azil*'.. (Dublin II), trebuie aplicată susceptibil și în interesul major al copiilor neînsoțiți.
4. Guvernele ar trebui să ia în considerare promulgarea cadrului legislativ care se adresează nevoilor complexe ale copiilor neînsoțiți. Această activitate trebuie sprijinită prin Directivele Consiliului European.
5. Copiii neînsoțiți nu ar trebui să fie supuși unor proceduri de azilare destinate adulților, ci mai degrabă să fie adecvate la nevoile de protecție și de satisfacere a nevoilor lor specifice.
6. Personalul implicat în procesul decizional trebuie să fie bine instruit pentru a putea să se ocupe de traumele și formele specifice de persecuție suferite de copii.
7. Procedurile de determinare a vârstei trebuie dezvoltate cu recunoașterea celor mai sigure și clare evaluări, prin implicarea expertizei specialiștilor.
8. Copiii neînsoțiți ar trebui să aibă acces la un tutore independent, cu o înțelegere clară a responsabilităților personale, care să ofere management de suport și credibilitate.
9. Un minor neînsoțit care a dobândit un statut într-o țară, va avea acces la programe sistematice de integrare care vor include cazarea, educația și angajarea în câmpul muncii.
10. Decizia de întoarcere a unui minor neînsoțit în țara de proveniență se va face numai în interesul major al minorului.
11. Se vor asigura oportunități de participare a copiilor și consiliere. Înființarea unei rețele europene pentru tinerii solicitanți de azil sau refugiați va fi o modalitate de a dezvolta și a sprijini acest domeniu.

Mulțumiri pentru colaborare:

Danemarca

- Birgit HJELME, Districtul Funen (beh.Inst_post@fyns-amt.dk)
- Poul KNUDSEN, Cordonatorul Centrului pentru Minori Neînsoțiti „Flintagerlykken”, Fyn Amt (pk@korsvang.fyns-amt.dk)

Franța

- Patrice BLANC, Secretar General, Defenseur des enfants (patrice.blanc@defenseurdesenfants.fr)
- Dominique BORDIN, Director, Centrul pentru Refugiați Minori Neînsoțiti – CAOMIDA (dbordin@franc-terre-asile.org)
- Marie COLETTE-LALIRE, Asociația Națională a Directorilor de Servicii Sociale și a Departamentelor de Sănătate (ANDASS) (mc.lalire@cg38.fr)
- Fabienne BONNET-COGULET, Cercetător, Protecția Internațională a Copilului – Franța (f.bonnet-cogulet@libertysurf.fr)
- Hélène FURNON-PETRESCU, Direcția pentru Emigrare și Populație, Ministerul Muncii, Angajării și a Coeziunii Sociale (Helene.Furnon-Petrescu@sante-gouv.fr)
- Lisa VITTURI, Franța - Terre d'Asile (lvitturi@france-terre-asile.org)

Germania

- Sebastian GÖCKE, Manager de proiect, Municipality din Wuppertal, Inițiativa pentru Imigrare și Integrare (sebastian.goecke@stadt.wuppertal.de)
- Evelyn GSÄNGER, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Biroul Federal pentru Emigrare și Refugiați) (evelyn.gsaenger@bafg.bund.de)
- Gaday HAMADY, Lucrător social – Municipality din Wuppertal, Inițiativa pentru Imigrare și Integrare (Gada.Hamady@stadt.wuppertal.de)
- Ulrike HERPICH-BEHRENS, Referatsleitung, Senatsverwaltung für Bildung, Jugend und Sport (ulrike.herpich-behrens@senbjs.verwalt-berlin.de)
- Stefanie JOHN, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge, Außenstelle Berlin (Stefanie.John@bamf.bund.de)
- Albert RIEDELSHEIMER, Ofițer de presă/ Cercetător Bundesfachverband unbegleitete minderjährige Flüchtlinge e.V. (Asociația Federală Germană pentru Refugiați Minori Neînsoțiti) (alberriedelsheimer@web.de)
- Karl-Heinz STRUZYNA, Director pentru Serviciile Sociale, Ministerul Federal German al Familiei, Cetățenilor seniori, Femei și Tineret (Karl-Heinz.Struzyna@bmfjsfj.bund.de)
- Yacob TECLEAB, Ofițer de proiect, Municipality din Wuppertal, Inițiativa pentru Imigrare și Integrare (Tecleab.yacob@stadt.wuppertal.de)
- Kerstin THÄTNER, Lucrător social, Senatsverwaltung für Bildung, Jugend und Sport (Kerstin.Thaetner@SENBJ.S.Verwalt-Berlin.de)

Ungaria

- Cordélia ALAPÍTVÁNY, Balázs Nelli, Psiholog/ Psihoterapeut (mesebarlang@yahoo.com)

- Nelli BALAZS, Psiholog/ Psihoterapeut, Cordélia Alapítvány (Cordélia Foundation) (mesebarlang@yahoo.com)
- Karoly CZIBERE, Director General, Institutul Național pentru Familie și Politici Sociale, (caroly.czibere@ncsszi.hu)
- Ph.D SÍK ENDRE, Director, MTA- Migrációs Kutatóközpont (Centrul pentru emigrare și studii pentru refugiați), (sik@mtaki.hu)
- Iványi GABOR, Oltalom Karitatív Egyesület (Asociația de caritate Oltalom) (oltalom@oltalom.hu)
- Dr. Ágnes GARAMVÖLGYI, Director, BM Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal Menekültügyi Igazgatóság (Biroul pentru Imigrare și Ministerul Național pentru Afaceri Interne) (garamvolgyi.agnes@bah.b-m.hu)
- Károly GASPÁR, Ministerul Tineretului, Familiei, al Serviciilor Sociale și Oportunități Egale (gaspar.karoly@icsszem.hu)
- Ernő KUTI, Lucrător social, Oltalom Gyermekotthon, Békéscsaba (ernokuti@freemail.hu)
- Andrea RACZ, Cercetător, Institutul Național pentru Familie și Politici Sociale, Budapesta (andrea.racz@ncsszi.hu)
- Peter TÖRÖK, Cercetător - Director adjunct, Institutul Național pentru Familie și Politici Sociale (peter.torok@freemail.hu)
- Marta KORINTUS, Director de cercetări, Institutul Național pentru Familie și Politici Sociale (marta.korintus@ncsszi.hu)
- András KOVÁTS, Menedék Migránsokat Segítő Egyesület (Menedék - Asociația Maghiară pentru Emigrare) (menedek@menedek.hu)
- Dr. János NEMES, Președinte, Menedék Migránsokat Segítő Egyesület (Menedék - Asociația Maghiară pentru Emigrare) (menedek@menedek.hu)
- Jolán OROSS, Ministerul Tineretului, Familiei, al Serviciilor Sociale și Oportunități Egale (oross.jolan@icsszem.hu)
- István SZILKAI PhD, Ministerul Tineretului, Familiei, al Serviciilor Sociale și Oportunități Egale (sziklai.istvan@icsszem.hu)
- Dr. Attila BARNABAS TARI, Coordonator de programe / Avocat, Magyar Helsinki Bizottság (Comitetul Maghiar Helsinki pentru Drepturile Omului) (attila.tari@helsinki.hu)
- Györgyi VAJDA, Ministerul Tineretului, Familiei, al Serviciilor Sociale și Oportunități Egale (vajda.gyorgyi@icsszem.hu)
- Éva Pálfi VALENTINYINE , Director, Oltalom Karitatív Egyesület Gyermekotthona Békéscsaba (Asociația de caritate – Oltalom, Centrul rezidențial Békéscsaba) (oltalom@oltalom.hu)

Irlanda

- Robert TEMPLETON, Asistent CEO, Serviciul pentru Protecția Copilului, Tineretului și Familiei, East Cost Area– Bordul de Sănătate (Bob.Templeton@erha.ie)

Italia

- Fausto AMELII, Șef Serviciu Politici de Imigrare și Departamentul Serviciilor Sociale, Bologna (Fausto.Amelii@comune.bologna.it)
- Emma COLLINA, Referent pentru minori neînsoții, Departamentul de Coordonare a Serviciilor Sociale, Municipality din Bologna (emma.collina@comune.bologna.it)

- Manuela CORAZZA, Șef Serviciu Părinți și Copii, Departamentul de Coordonare a Serviciilor Sociale, Municipality din Bologna (Manuela.corazza@comune.bologna.it)
- Annalisa FACCINI, Referent în cadrul Serviciului de Urgențe pentru Minori, Bologna (annalisa.faccini@comune.bologna.it)
- Carlo GHEZZI, Coordonator Centru Rezidențial, CEIS (Agenția pentru Managementul Centrelor Locale pentru Minori Neînsoțiți) (carloghezzi@tiscalinet.it)
- Camilla ORLANDI, Consultant, ANCI (orlandi@anci.it)
- Adriana SCARAMUZZINO, Viceprimar – Politici Sociale, Bologna (ViceSindaco@comune.bologna.it)
- Veronica SANGIORGI, Bologna
- Mauro VALERI, CMS – Comitato Minori Stranieri (Comitetul pentru Minori Străini)

Olanda

- Merel HOOGENDOORN, Legal Aid Amsterdam (M.Hoogendoorn@sra.rechtsbijstand.net)
- Zaina KAREKEZIB, Președinte, Consiliul Olandez - AMA (da1504@yahoo.fr)
- Saskia RASENBERG, Manager de proiect, SAMAH (s.rasenberg@samah.nl)
- Adimka UZOZIE, SAMAH (a.uzozie@samah.nl)
- Tin VERSTEGEN, Manager general, NIDOS³ (Fundația de Autoritate Tutelară pentru Refugiați Minori Neînsoțiți) (T.Verstegen@nidos.nl)

România

- Christian COJOCARU, Șef Serviciu Protecție Persoane Adulte – Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară, Municipiul Arad
- Etelca NAGY, Director Executiv, Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară, Municipiul Arad (enagy@primariaarad.ro)
- Ladislau GORBE BIRTA, Șef Serviciu Autoritate Tutelară, Protecție a Minorilor și Familiei, Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară, Municipiul Arad (lacigorbe@hotmail.com)
- Carmen RADU, Director economic, Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară, Municipiul Arad
- Alina MREJERU, Șef Serviciu Dezvoltare, Relații Externe, Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară, Municipiul Arad (alina@primariaarad.ro)

Spania:

- Abderrahim BOUZEEKKOURA, Director, Centrul pentru Refugiați Minori Neînsoțiți, Seville (assalama@sevillaacoge.org)

Suedia

- Eva LARSSON BELLANDER, Ofițer de programe, Departamentul Suedez Salvați Copiii (Eva.bellander@rb.se)
- Mats BERGLUND, Lucrător social, Origo, Casa pentru minori neînsoțiți solicitanți de azil din Skellefteå (Mats.berglund@skelleftea.se)

³ http://www.nidos.nl/kr_nidos/

- Margareta EURENIUS, Șef serviciu Unitatea de primire, Orașul Uppsala (margareta.eurenium@uppsala.se)
- Per-Olof FORSBLOM, Consiliul Județean Uppsala (Per-olof.forsblom@uppsala.se)

Elveția

- Christoph BRAUNSCHWEIG, Coordonator de proiect, Servicii Sociale Internaționale ISS, Swiss Foundation (ssi-cb@ssiss.ch)
- Ursula HEITZ, Șef al Departamentului de Coordonare al Azilului, Departamentul pentru Ajutor Social, Orașul Berna (ursula.heitz@bern.ch)
- Rolf WIDMER, Director, Servicii Sociale Internaționale ISS, Swiss Foundation (rolf.widmer@manarasoft.ch)

Anglia

- Mostak AHMED, Manager de serviciu, Haringey Asylum Services (mostak.ahmed@haringey.gov.uk)
- Judith DENNIS, Ofițer de politici, Consiliul pentru Refugiați (Judith.Dennis@refugeecouncil.org.uk)
- Kitty FERRIS, Șef Serviciu Protecție Minori, Consiliul pentru Servicii Sociale și Sănătate – Districtul Metropolitan, Orașul Wakefield (jknaption@wakefield.gov.uk)
- Hannah Lily, Asistent – protecție legală, UNHCR London (LILY@UNHCR.ch)
- Redouan MAAROUF, Funcționar independent, Departamentul de Asigurare a Calității (Redouan.Maarouf@lbhf.gov.uk)
- John MAGGS, Manager, Serviciile Sociale Hammersmith & Fulham (john.maggs@lbhf.gov.uk)
- Dr. Colin MICHIE, Spitalul Ealing NHS Trust, Consultant Senior lector în disciplina pediatrie (colinm@easynet.co.uk)
- Terry SMITH, Cercetător independent (g.wostear@btopenworld.com)
- Kerstin CALDERON-VERA, Ofițer de proiect, Rețeaua Europeană de Servicii Sociale / European Social Network (projects@socialeurope.com)
- John HALLORAN, Director, Rețeaua Europeană de Servicii Sociale/European Social Network (John.Halloran@socialeurope.com)

Mulțumiri speciale:

- Seybet BILKAY, Debutant, Kurdistan, Turcia (taybet@web.de)
- Joao NAFILOO, Student, Angola (jnafilo@web.de)
- Binjam GEBREMEDHIN, c/o Wuppertal Inițiativa pentru Imigrări și Integrare (Germania)
- Hassan LELSHIMANI, c/o Wuppertal Inițiativa pentru Imigrări și Integrare (Germania)
- Josef HAILEMICHAEL, c/o Wuppertal Inițiativa pentru Imigrări și Integrare (Germania)